

Góð hugskot á orkuøkinum

- Vit hava góð fólk á eitt nú Jarðfeingi og Umhvørvisstovuni at taka ymisku tættirnar upp við, og vit hava eina góða umsiting her í ráðnum. Samskipt verður eisini við orkufeløgini, SEV, Magn og Effo um, hvussu vit best kunnu gera, og hvussu vit best kunnu gera Føroyar grønar, sigur Helgi Abrahamsen, landsstýrismaður í umhvørvismálum

Helgi Abrahamsen umsitir vinnu- og umhvørvismál í landsstýrinum, og tá vit hitta hann í samband við okkara serblað um Orkuskipti, situr hann við brotum úr einum tilmæli um veðurlagspolitikk Føroya 2020-2030, sum ein arbeidsskjalur hevur latið úr hondum.

Hetta er tilmæli, sum latið varð Sirið Stenberg, táverandi landsstýrskvinnu, í juli mánaði í ár, og nýggi landsstýrismaðurin í umhvørvismálum heldur, at her eru fleiri góð ting, sum landsstýrið eigur at hyggja eftir og arbeiða við.

- Eg havi hugt gjøgnum álitid, og eg haldi avgjørt, at vit kunnu brúka ymiskt úr hesum í okkara arbeiði tey næstu árin.

Hann vísir á, at í álitinum eru sjei ástæði, sum tey verða rópt, og hesi eru:

- Seta fastar karmar um veðurlagspolitikkin
- Minka um oljunýtsluna til upphiting
- Minka um oljunýtsluna til ferðslu
- Øll el-framleiðsla verður úr varandi orkukeldum
- Minka oljunýtsluna til vinnu á landi
- Minka oljunýtslu og útlát av ídnaðargassi
- Upplýsing, gransking og menning.

Ymisk kunning

Helgi Abrahamsen vísir á, at í álitinum eru ymiskir áhuga-verdir upplýsingar, og her verður eitt nú víst á, at umleið 18.000 sethús og bygningar eru í Føroyum, harav allar flestu vera upphitaðir við oljufýrum. Umleið 50.000 tons av olju verða árliga brúkt til at hita sethús og bygningar.

Í álitinum verður víst á, at um í minsta lagi helvtin av upphiting av sethúsum og bygningum skal byggja á varandi orkukeldur í 2030, skulu 600-700 sethús og bygningar um árið skifta orkuskipan.

- Í tilmælinum verður hildið upp á, at tað framhaldandi skal vera krav, at allir almennir bygningar skulu hava tað, tey rópa reinorkuskipan – og í verandi almennum bygningum skulu slíkar hitaskipanir setast upp skjótast gjørligt. Harumframt skal tað vera krav, at nýggi serhús og bygningar skulu hava reinorkuskipan, heldur arbeidsskjalur.

Helgi Abrahamsen sigur, at í álitinum stendur eisini, at um ikki munagóð figgingartilboð koma skjótt, sum fólk taka til sín, eiga myndugleikarnir at taka stig til beinleiðis ella óbeinleiðis at bota um hetta.

- Í tilmælinum verður sagt, at meirvirðisgjaldið fyri tilfar og arbeidsløn eigur at verða endurrindað til tess at fáa fólk at bjálva síni hús.

Landsstýrismaðurin hevur áður víst á, at tá iløgur skulu gerast í nýggja hitaskipan, er tað av stórum týðningi at finna røttu loysnina.

- Hetta kann gerast við at fáa óhefta og ókeypissveigleiding. Men, fyri at fáa røttu sveigleingin, mugu eisini røttu ferleikarnir til, og hesir kunnu sambært tilmælinum finnast innan tað almenna, eitt nú hjá Landsverki og/ ella á Umhvørvisstovuni. Eisini verður víst á møguleikarnar at brúka privatar ráðgevingarfyrirtekur, har tað almenna rindar ein part av kostnaðinum, sum skotið verður upp í álitinum.

Bilaferðsla og útlát

Í álitinum verður kunnað um, at bilaferðslan stendur fyri umleið 10 prosentum av samlaða útlátinum í Føroyum, og í 2017 brúktu Føroyar umleið 33.000 tons av brennivegni til bilar, lastbilar og bussar.

- Bara 0,4 prosent av samlaðu akførinum í Føroyum eru el-bilar. Í juni 2019 vóru umleið 160 el-akfør skrásett í Føroyum, tó at her eru tilsamans 18.612 bensinbilar og 14.843 dieselbilar skrásettir.

Men, í álitinum verður eisini víst á, at bilframleiðarar nú av álvara eru við at menna útboðið av el-og vetnisbilum, og við lutfalsliga stuttu frástøðuni millum býir og bygdur í Føroyum heldur arbeidsskjalur, at ein stórur partur av lættaru ferðsluni á landi kann leggjast um til el-bilar næstu árin.

Helgi Abrahamsen sigur, at arbeidsskjalur vísir á, at veðurlagið í Føroyum er vælegnað til el-bilar, tí battaríni í hesum bilum virka best í hitalagi, har tað hvørki er ov kalt ella ov heitt.

Í tilmælinum eru sjálvsagt nógvi viðurskipti, sum krevja politiska viðgerð, og eitt nú skjýtir arbeidsskjalur upp at seta forboð fyri sølu av nýggjum bensin-, diesel-og hybrid-bilum í 2030, og fyri at geva fólk góða tillagingartíð mælir arbeidsskjalur til, at myndugleikarnir longu nú eiga at boða frá, at hesi forboð koma í gildi í 2030.

El úr varandi orku

Helgi Abrahamsen vísir á, at eitt annað tilmæli hjá arbeidsskjalur er, at øll el-orka skal verða framleidd úr varandi orkukeldum í 2030. Sum er, verður ein lítill helmingur av el-orkuni framleidd úr olju, og el-og hitaframleiðslan stóð

fyrir 12 prosentum av samlaða útlátinum í 2017.

- Arbeidsskjalur vísir á, at næstu tvey árin verður varandi máttur av vindorku eftir ætlan øktur við 42

- Í samgonguskjalinum eru mál, sum kunnu koma at fáa stóran týðning í arbeiðnum fram ímóti at gerast grønar, og eitt er at skilja netið frá SEV, soleiðis at skott verður ímillum SEV og netið, sigur Helgi Abrahamsen, landsstýrismaður

